

Fototips

V.4, februar 2026, Trond Manskow

En liten innføring i kamerateknisk, praktisk bruk, innstillinger osv.
Noe hentet fra Scandinavianphoto.no, samt litt egne tillegg fra meg.

Innstillinger

De fleste litt avanserte entusiastkamera i kompaktklassen, samt ultrazoomkamera og selvsagt store systemkamera, har en programvelger på kamerahuset, som regel et hjul med diverse moduser. Her finner man da som regel de 4 hovedsettingene **P, A S og M**:

P står for Program, der man kan justere litt selv, og så tar kameraet seg av resten. Det er det nærmeste man kommer Auto, som enklere kamera stort sett benytter.
A står for Aperture – blender. Man velger da blenderåpning selv, og så velger kameraet passende lukkertid
S står for Shutter – lukkertid. Man velger lukkertid selv, og så velger kameraet passende blenderåpning for tilstrekkelig lys.
M står for Manual – manuell. Man velger da selv både blender og lukkertid. Det er for erfarne brukere, som virkelig vil leke seg med innstilinger for optimale resultater.

Blenderen i kameraet – slik fungerer den

Blenderåpningen er åpningen i objektivet som slipper lys inn til kameraets sensor for å lage et bilde. Åpningen, eller hullet, sitter i objektivet og kan sammenlignes med pupillen i øyet. Akkurat som pupillen er blenderåpningen variabel i størrelse, og slipper inn ulike mengder lys avhengig av hvor mørkt eller lyst det er. I tillegg påvirker blenderåpningen også dybdeskarpheten i bildet.

For at det skal kunne komme lys inn til filmen/sensoren må det finnes en åpning, og denne finner du i objektivet (kameraets øye). Blenderen regulerer hvor stor åpningen i objektivet er, og dermed hvor mye eller hvor lite lys som skal slippes inn om gangen.

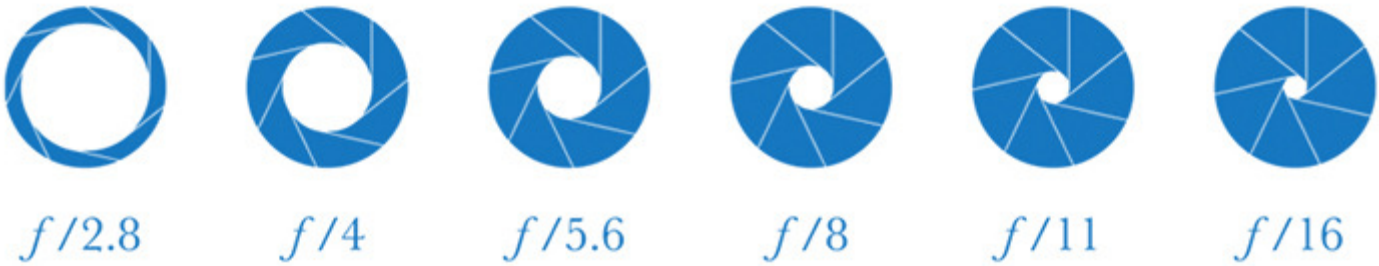

Blenderen skrives som en f.

Som bildet viser: Jo lavere tall du velger (f.eks. f/1,8), jo større blir åpningen i objektivet, og desto mer lys slippes inn i kameraet. Velger du derimot et høyere tall (f.eks. f/16) blir åpningen i objektivet mindre, og desto mindre lys slippes inn i kameraet.

HVORDAN STILLER JEG INN MITT SYSTEMKAMERA?

I kameraets auto-modus stiller kameraet selv inn blender og de andre innstillingene. For at du skal kunne stille inn blenderen bør du velge modus A (Nikon og Sony) eller AV (Canon og Pentax), som står for blenderprioritet - eller M, som er helt manuelt - der du stiller inn alle innstillinger.

A/AV - Her snurrer du vanligvis på rattet foran ved utløseren for å justere blendertallet.
Tips! Slå opp "blenderautomatikk", "blenderstyrt automatikk" eller "blenderprioritet" i indexen i manualen din for å lese hvordan du stiller det inn på akkurat ditt kamera.

M - Her er det noen forskjeller basert på de ulike kameramodelllene.
Tips! Slå opp "M", "Manuell" eller "Manuell Eksponering" i indexen på din manual for å lese hvordan du stiller inn på akkurat ditt kamera.

Bländaren på kamerans LCD/display.

Her er eksempler på hva stor og liten blender betyr for dybdeskarpheten. Bildene til venstre er tatt med stor blenderåpning (lite F-tall), mens de til høyre er tatt med liten blender (høyt F-tall). Det utgjør mye for motivene...

Lukkertid – hvordan fungerer kameraets lukker?

Kameraets lukker styrer lukkertiden, som påvirker hvor lenge lukkeren er åpen og sensoren utsettes for lys. Jo lengre lukkertid du velger, jo mer lys kommer inn i kameraet – og omvendt. Kort lukkertid fryser bevegelser, mens lang lukkertid fanger opp hendelser over lengre tid i bildet.

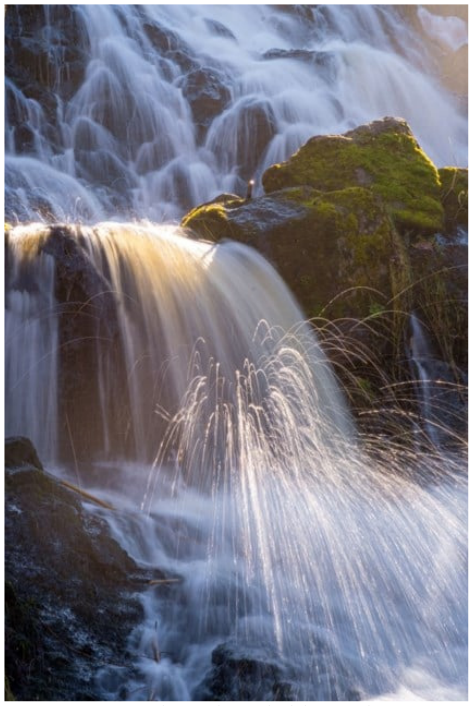

¼ sekunders lukkertid

Eksponering

For at et fotografi skal lages, må kameraets sensor (eller film ved analog fotografering) treffes av lys. Dette kalles å eksponere bildet. Får sensoren for lite lys blir bildet undereksponert og resultatet blir et mørkt bilde, og hvis sensoren blir truffet av for mye lys blir bildet overeksponert og bildet for lyst. I begge tilfeller kan det da være vanskelig å se hva bildet forestiller fordi detaljer forsvinner i svarte eller hvite områder. Man tilstreber alltid en «riktig eksponering» hvor bildet verken er for lyst eller for mørkt, og du har tre av kameraets innstillinger til hjelp: Blenderåpning, lukkertid og ISO. I denne veiledningen skal vi se nærmere på lukkeren og lukkertid.

Lukkertrinn

Lukkertiden måles i sekunder og brøkdeler av sekunder. På systemkameraer, avanserte kompaktkameraer og til og med på noen mobiltelefoner med manuelle kamerainnstillinger/pro-modus kan du stille inn lukkertiden, fra vanligvis 1/8000-dels sekund på det korteste og ofte opptil 30 sekunder på det lengste.

Hele lukkertrinn måles som nedenfor, men kan også deles inn i halve og tredjedels trinn.

1/8000 | 1/4000 | 1/2000 | 1/1000 | 1/500 | 1/250 | 1/125 | 1/60 | 30/1 | 1/15 | 1/8 | 1/4 | 1/2 | 1" | 2" | 4" | 8" | 15" | 30"

Frys tiden eller fang bevegelse

Så hvordan påvirker lukkertiden fotograferingen egentlig? Hva betyr langsom lukkertid og når bør du bruke hurtig lukkertid? Svaret er at lukkertiden påvirker det endelige resultatet av bildet ditt i aller høyeste grad. I tillegg til lyset, påvirkes også hvordan bevegelser fanges i bildet.

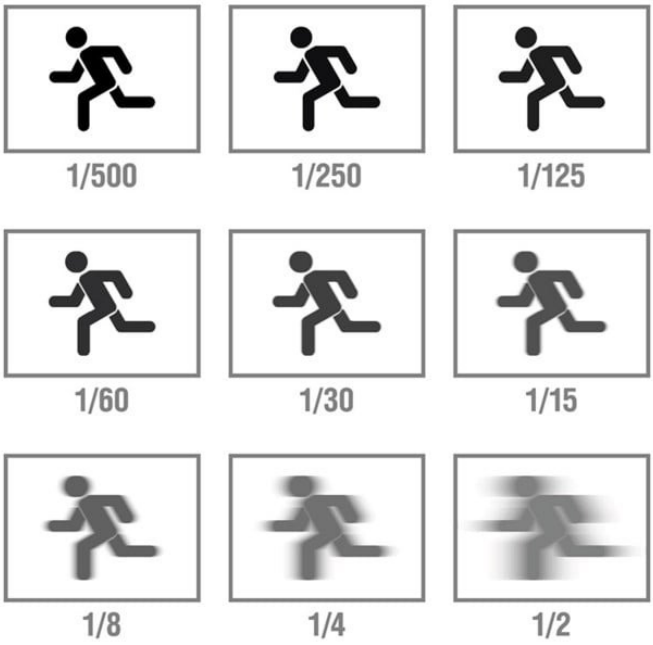

Har du fotografert innendørs i dårlig lys eller utendørs om natten og oppdaget at bildene dine blir uskarpe når du bruker kameraets automodus eller programautomatikk? Mest sannsynlig er det fordi du fotograferer et motiv i bevegelse og kameraet velger en lukkertid som er litt for lang, 1/30 kan være nok til at for eksempel lekende barn eller dyr blir uskarpe. Kameraet gjør dette for å slippe inn nok lys og få et korrekt eksponert bilde, men du ønsker jo å fryse hendelsen og få et skarpt bilde. Da kan du prøve å endre lukkertiden til 1/400 sekund for å fryse bevegelsene.

Lukkertiden bestemmer hvor mye lys som treffer sensoren, men den bestemmer også hva som skjer med motivet mens lukkeren er åpen. Hvis du fotograferer en sovende baby, skjer det sjelden så mye på et halvt sekund, mens for eksempel en lekende hund har tid til å bevege seg i løpet av samme tid.

Kort lukkertid

Hvis du velger en kort lukkertid, for eksempel 1/800, vil lukkeren være åpen i ett åtte hundredels sekund og registrere motivet i ett åtte hundredels sekund. Hvis du fotograferer noe som beveger seg, vil du oppleve det som om motivet har blitt frosset og står stille midt i bevegelsen, fordi du bare ser hva som skjedde i det åttehundredels sekundet du tok bildet.

Eksempler på anledninger hvor man ønsker å bruke korte lukkertider er når du ønsker å fryse en bevegelse, for eksempel ved fotografering av sport, dyr og mennesker eller vanndråper.

Lang lukkertid

Velger du i stedet en lang lukkertid, for eksempel ett sekund, vil lukkeren være åpen i ett sekund og ta opp alt som skjer i nøyaktig ett sekund. Det betyr at hvis du fotograferer et motiv som beveger seg, for eksempel et dyr, en løper eller bare noen som går, vil det oppleves som uskarpt fordi du får med deg hele bevegelsen og alt som skjedde i det sekundet.

Lange lukkertider er populært for natur- og landskapsfotografering ved vann hvor vannets bevegelser blir gjort uskarpe til et mykt og bølgende slør.

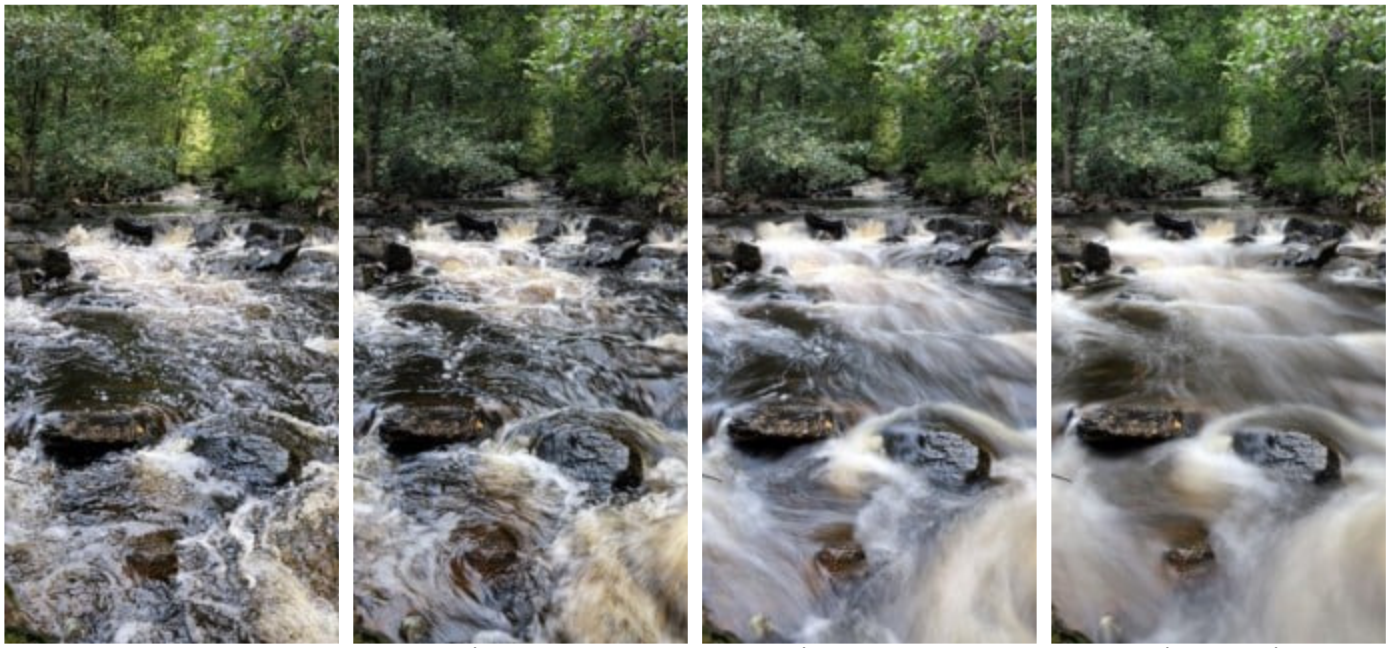

Bildene illustrerer hvordan lukkertiden påvirker bildet. Vannet rekker å bevege seg mens lukkeren er åpen og får derfor en myk, bølgende vannoverflate ved lengre lukkertider.

Bulb-modus for ekstra lange lukkertider

Systemkameraer og noen avanserte kompaktkameraer har også en modus kalt *Bulb*. Deretter velger du hvor lenge lukkeren skal være åpen – som kan være flere minutter. Dette kan gjøres ved å holde nede utløserknappen selv, men det enkleste og beste er å bruke en fjernutløser hvor du kan stille inn en timer for hvor lenge du vil eksponere bildet.

Bulb-modusen brukes for eksempel i astrofotografering eller landskapsfotografering hvor du også får skyenes bevegelser over himmelen. Les mer om å fotografere med lang lukkertid lenger ned på siden for å vite hvordan du lykkes med bildene dine.

Hvordan stiller jeg inn lukkertiden på kameraet?

I kameraets automodus stiller kameraet selv lukkertiden og de andre innstillingene i henhold til omgivelseslyset. For å kunne stille inn lukkertiden, velg modus **S** (Shutter) på Nikon, Sony og Olympus og andre, eller **TV** (Time Value) på Canon og Pentax, på programvelgeren. Denne modusen står for lukkerprioritet og deretter tilpasser blenderåpningen og andre innstillinger seg til den valgte lukkertiden. Du kan også velge hel manuell modus, **M** på programvelgerskiven, hvor du selv stiller inn alle innstillingene.

S/TV - Bla til lukkertiden du ønsker, ofte med hjulet foran utløserknappen. Skalaen går vanligvis fra 1/8000 (en åttetusendels sekund) til 30 sekunder, som vanligvis visualiseres med anførselstegn, for eksempel 2" i to sekunder.

M - I full manuell modus må du stille inn både lukkertid og blenderåpning. En lengre lukkertid trenger ofte mindre blenderåpning (høyt f-tall) for ikke å gi et bilde som er for lyst, og omvendt. Som oftest ser du direkte i displayet hvordan kameraet vil eksponere bildet, slik at du kan se om det blir for lyst eller mørkt.

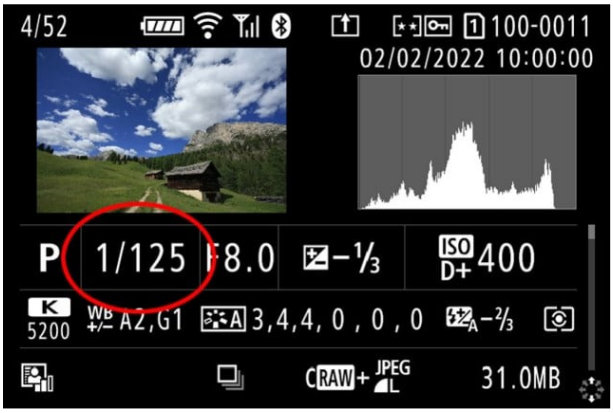

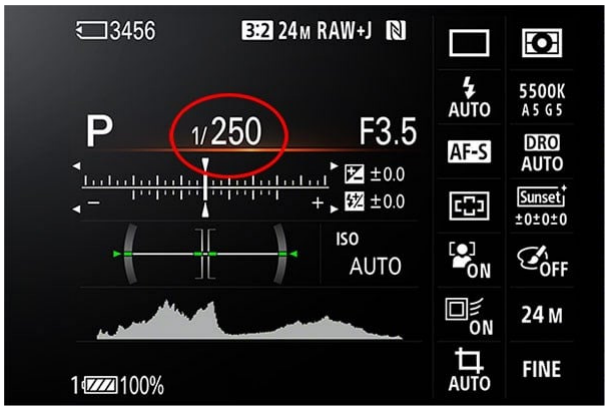

Å fotografere med lang lukkertid

Det første du bør tenke på når du skal fotografere med lange lukkertider er at det ikke bare er motivet foran kameraet som beveger seg – det gjør også kameraet. Fotografering med kameraet håndholdt betyr små bevegelser, noe som gir uønsket uskarphet på grunn av risting ved for lang lukkertid. Det sies vanligvis at omtrent en hundredel av et sekund (1/100) er det du kan håndtere å skyte med for hånd, med mindre kameraet eller objektivet har bildestabilisator, som motvirker dette noe.

Brennvidden påvirker imidlertid også. Tommelfingerregelen er at lukkertiden skal være den samme som brennvidden – har du zoomet inn til 200 mm bør du derfor ha en maksimal lukkertid på 1/200 sekund, men her kan innebygde stabiliseringsfunksjoner bety at du kan justere den regelen noe.

Med andre ord, skal du fotografere med lange lukkertider, er stativ et must. En annen ting som kan være nødvendig ved lange lukkertider er et ND-filter (Neutral Density). Når sensoren utsettes for lys i flere sekunder, risikerer du å få for mye lys og et overeksponert bilde. Løsningen er et ND-filter som fungerer som "solbriller" for kameraet og begrenser lyset som slipper inn samtidig som du kan få så lang lukkertid du ønsker for motivet ditt. Disse fås i ulike styrker, samt også en med variabel styrke.

Eksempelbilder på forskjellige lukkertider

Bilder tatt med korte lukkertider

1/1600 sek

1/250 sek

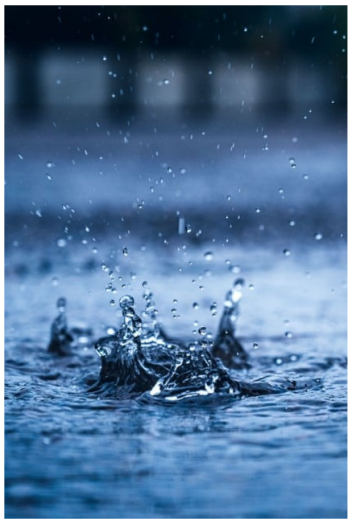

1/1000 sek

1/400 sek

Bilder tatt med lange lukkertider

6 sek

4 sek

5 sek

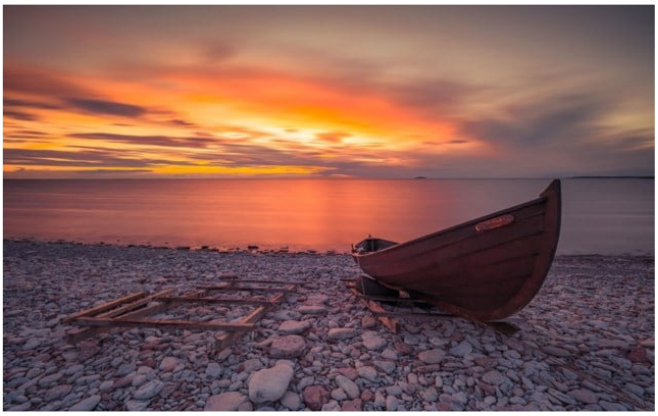

5 sek

Velg riktig ISO for bedre bilder

For å ta et bilde må du eksponere kamerafilmen (analog) eller sensoren (digital) for lys. Dette kalles å eksponere bildet. Hvis bildet er undereksponert, er det for mørkt – det er overeksponert, for lyst. Man streber alltid etter «en korrekt eksponering», hvor bildet verken er for lyst eller for mørkt og for å hjelpe deg å ha tre av kameraets innstillinger: Blenderåpning, Lukkerhastighet og ISO.

ISO: Regulerer lyset

ISO påvirker filmen/sensorens følsomhet for lys. Jo høyere ISO-tall, desto høyere følsomhet. Dette betyr at filmen/sensoren ikke trenger å utsettes for like mye lys på et høyere ISO-tall som på et lavere. Har du kameraet innstilt på ISO 800 trenger den bare å ta inn halvparten så mye lys (med hjelp av lukkertiden og blenderen) som når den er innstilt på ISO 400 for å få samme resultat.
Med andre ord: høyere ISO betyr lysere bilde.

Men det finnes et aber: Høye ISO-tall innebærer støy. Jo høyere ISO, jo mer kornete blir bildene.
En del kameraer har god støyredusering som motvirker dette, og redigeringsprogram som Photoshop og Lightroom har spesielle verktøy for å minske støyen i bildene.

Et bilde som er blitt ødelagt av støy - fotografert med ISO6400

Verdt å nevne er at du av ikke nødvendigvis trenger å være redd for å skru opp ISO-tallet. Fotograferer du f.eks. i svarthvitt kan støyen tilføre både følelse og karakter. Dessuten er det svært varierende hvilke kameraer som takler høye ISO-settinger. Billige kompaktkamera tåler stort sett veldig lite ISO-heving, og kan levere mye støy allerede ved ISO 400. Store systemkamera takler dette mye bedre, noe av de gode kamerahusene kan levere imponerende lite støy helt oppe i ISO 6400 eller 12800. Men med stativ og lavere ISO kan man fange flotte kveldsmotiver med svært lite støy også

HVORDAN STILLER JEG INN MITT SYSTEMKAMERA?

Du kan stille inn ISO'en selv når du fotograferer i modusene P, S/TV*, A/AV* og M. (*ulike, avhengig av merke).
Hvordan du endrer ISO avhenger av hvilket merke og modell du bruker. Lettest er det om du slår opp ISO i din manual, under index.

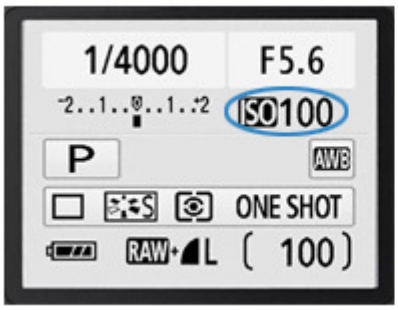

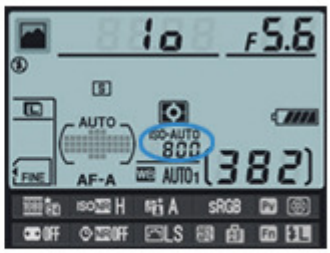

ISO på kamerans LCD/display.

Her et par eksempler på hva man kan oppnå med ulike ISO-innstillinger:

Disse knipset jeg på samme tid. Det til venstre med automatisk måling, som viser reelt lys da bildet ble tatt. Det til høyre er tatt på samme tid, med høy ISO og flere sekunders eksponering, med kameraet liggende støtt på rekkverket. Det er imponerende hva kamerasensoren kan fange med nok lys....

Hvitbalanse – kameraets innstillinger

Alt lyset vi har rundt oss, har ulike temperaturer – avhengig av vær, tid på døgnet og lyskilde. Hvitbalanse er tilgjengelig for å balansere temperaturen i lyset – slik at det ikke blir for varmt eller for kaldt.

HVITBALANSE:

Hvitbalansen kan justeres i programvalgene P, A, S og M (Nikon/Sony) og A, AV, TV og M (Canon/Pentax) og på følgende måte:

- **Automatisk hvitbalanse** (AWB). Kameraet forsøker selv å balansere temperaturen etter situasjonen.
- **Valgbare lysmoduser**. Her kan du påvirke hvitbalansen ved å velge blant noen hvitbalansemoduser som er tilpasset etter ulike typer lysforhold. F.eks. finnes ikonet sky for fotografering i overskyet vær, skygge for å fotografere i skyggen og glødelampe for fotografering innendørs i lampebelysning etc.
- **Manuell hvitbalanse** om du ønsker full kontroll.

Her kan du se hvordan de ulike modusene påvirker hvitbalanse - her i et rom med blandet lys (dagslys/lampe).

Bildene er tatt i modusene AWB (auto), Sol, Overskygget, Skygge, Glødelampe, Lysrør, Blits og "Egen".

Sol, Overskyet og Blits ser veldig gule ut på bildene, da de skal kompensere temperaturen i dagslys og blitslys, som er veldig kaldt. Kald + varm = bra balanse.
På samme måte kompenserer Glødelampe med "kulde" for at det varme lyset som lamper gir skal bli mer nøytralt.

Her kan du se flere eksempler på hvordan hvitbalansen påvirker bildene:

Vitbalans inställd på Glödlampa

Vitbalans inställd på Skugga

Disse bildene er fotografert i skyggen, der hvitbalansemodusen Skygge gir et korrekt bilde av virkeligheten, mens Glødelampe, som motvirker varm lystemperatur, gjør bildet blått.

Vitbalans inställd på Glödlampa

Vitbalans inställd på Skugga

Disse bildene er fotografert i lampebelysning, der hvitbalansemodusen Glødelampe gir et korrekt bilde av virkeligheten, mens Skygge, som motvirker kalde temperaturer, gjør bildet enda varmere.

HVORDAN STILLER JEG INN MITT SYSTEMKAMERA?

Hvordan du stiller inn hvitbalansen vil variere basert på ditt kameramerke, men søk på hvitbalanse lengst bak i Index i manualen for å lese hvordan du gjør dette med ditt kamera. I displayet vises det som regel som «WB». «AWB» betyr at det er innstilt til Automatic White Balance.

Eksponeringskompenasjon – kameraets innstillinger

For å ta et bilde må du eksponere kamerafilmen (analog) eller sensoren (digital) for lys. Dette kalles å eksponere bildet. Hvis bildet er undereksponert, er det for mørkt – det er overeksponert, for lyst. Man etterstreber alltid "en korrekt eksponering", hvor bildet verken er for lyst eller for mørkt og i dette innlegget forklarer jeg hvordan man oppnår et godt resultat ved å bruke eksponeringskompensasjon.

Hva er eksponeringskompensasjon?

Når du fotograferer på Programautomatikk (P) eller noen av kameraets halvmanuelle moduser (AV/A, TV/S) kan du benytte deg av en funksjon som heter eksponeringskompensasjon. Den hjelper deg å justere lyset i bildene, dersom du ikke er fornøyd med hvordan kameraet selg har valgt å eksponere det.

Eksponeringskompensasjon måles med ulike steg og forkortningen EV (eksponeringsverdi). Verdiene kan variere litt mellom ulike kameraer, men jeg tar et eksempel der omfanget er +/- 2.

Verdien **-2** = To trinn mørkere
Verdien **-1** = Et trinn mørkere
Verdien **0** = Utgangspunktet, kameraets egne utregning
Verdien **+1** = Et trinn lysere
Verdien **+2** = To trinn lysere

EKSEMPEL
Et bra eksempel på når kameraet måler lyset feil er når du fotograferer i motlys eller i andre situasjoner når det er veldig lyst bak motivet ditt. f.eks. mot en solnedgang, et vindu, en himmel eller et snødekket landskap.

		
+/- 0	**-1**	**-2**

Her er det tatt to bilder rett inn i en tunnel. Det venstre er tatt med kameraets egen utregning av innstillinger. Kameraet har målt etter lyset som blender oss fra enden av tunnelen, noe som har gjort gangen mørk.
Det høyre bildet ble tatt ved å stille eksponeringskompensasjonen på et tall mellom +2 og +3, for at vi skal kunne se hva som finnes inne i tunnelen.

HVORDAN STILLER JEG INN MITT SYSTEMKAMERA?

Hvordan du stiller inn eksponeringskompensasjonen er ulikt avhengig av kameramerke og modell, men søk på eksponeringskompensasjon lengst bak i Index i manualen for å lese hvordan du gjør dette med ditt kamera.
Observer at du kun kan bruke funksjonen når du fotograferer i modusene P, AV/A og TV/S.

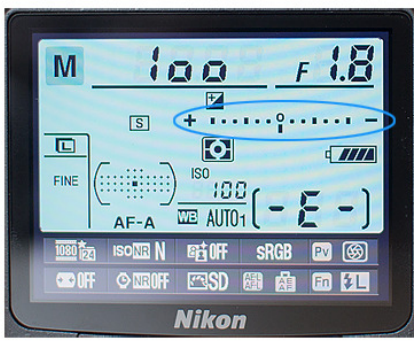

Kameraets lysmåling

Når du fotograferer med Program Auto (P) eller en av kameraets semi-manuelle moduser (AV/A, TV/S), kan du bruke ulike lysmålingsmetoder for å få bildet godt eksponert – altså ikke for mørkt og ikke for lyst. Når du velger en lysmålingsmetode som passer situasjonene du fotograferer i, så hjelper du kameraet å bedømme og så beregne lyset på best mulig måte.

Fire lysmålingsmetoder:

1. **Evaluerende/Matrise:** Den vanligste lysmålingsmetoden. Kameraet beregner lyset som finnes i hele bildet.
2. **Sentrumsveid:** Beregner lyset i hele bildet, men med fokus på midten.
3. **Utsnittsmåling:** Beregner lyset kun i et område i midten. (Finnes ikke på alle kameraer)
4. **Spotmåling**: Beregner lyset på et svært lite område, ved det valgte fokuspunktet.

Hvilken lysmålingsmetode man velger avhenger av hvilken type bilder man fotograferer.
Evaluerende lysmetning (Matrise) er lettest å håndtere og fungerer i de fleste situasjoner, så hvis du ikke vet hvilken metode du skal bruke, så velg den.
Utsnittsmetning brukes ved fotografering i motlys for at kameraet ikke skal bli forvirret av alt det lyse i bakgrunnen.
Test gjerne de ulike!

Blir lysmålingen ikke som du hadde tenkt deg, så kan du benytte eksponeringskompensasjonen

HVORDAN STILLER JEG INN SYSTEMKAMERAET MITT?

Hvordan du velger lysmålingsmetode vil variere basert på kameramerke og modell, men søk på lysmålingsmetode/eksponeringsmåling lengst bak i Index i manualen for å lese om hvordan du gjør det med akkurat ditt kamera.

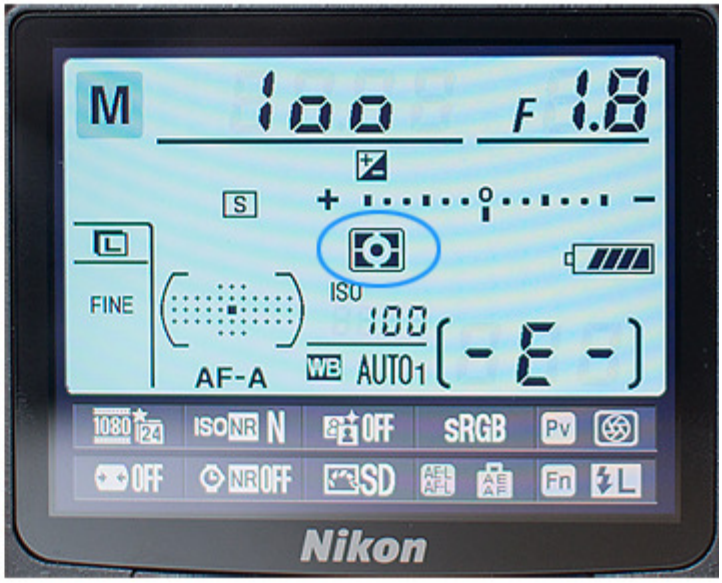

Skal man f.eks. ta bilde av Månen i mørket, blir lysmåleren også lurt av det intense lyset fra månen, så med Evaluerende måling, altså i hele bildet, vil Månen bli helt utbrent, kun en hvit skive... Med spotmåling rett på Månen, vil den derimot få rett eksponering.
Disse to bildene tok jeg av Månen med spot-måling på selve måneskiven, da ble de riktig eksponert.

Fokusering – kameraets autofokus

Fokus er utrolig viktig hvis du vil få et godt bilde og hjelpe deg med å ha kameraets fokuspunkter og autofokusmetoder.

AUTOFOKUSMETODER

One Shot AF / AF-S: Fast autofokus. Denne fokusmetoden er egnet for motiver som ikke beveger seg. Når du trykker inn utlølseren halvveis låser kameraets fokus seg så lenge som knappen er nedtrykt. Dette gjør det mulig og først låse fokus på motivet, og så justere komposisjonen før bildet tas.

Al Servo AF / AF-C: Bevegelig autofokus. Bruk denne autofokusmetoden til bevegelige motiver, der fokusavstanden forandres, for eksempel når du fotograferer en løper som kommer springende mot deg. Hold nede utlølseren halvveis for å fokusere - deretter stiller kameraet inn autofokusen kontinuerlig ettersom motiver rører seg.

Al Focus AF / AF-A: Her veksler kameraet automatisk mellom fast og bevegelig autofokus. Har du et stillestående motiv som begynner å bevege seg, så merker kameraet dette, og slår over fra One Shot til Al Servo.

Manuell Fokus / MF: Du stiller selv inn fokus.

Hvordan stiller jeg inn på mitt systemkamera?

Hvordan du stiller inn autofokusmetode er avhengig av kameramerke og modell, men søk på noen av de ulike autofokusmetodene (f.eks. Al Servo for Canon og AF-C for Nikon) lengst bak i Index i manualen for å lese om hvordan du gjør det på akkurat ditt kamera.
Observer at du kun kan bruke funksjonen når du fotograferer i modusene P, AV/A, TV/S og M.

FOKUSPUNKTER

Når du ser inn i kameraets søker ser du et antall ulike punkter - disse kalles fokuspunkter. Hvor mange punkter man har avhenger av merke og kameramodell, men Nikons innstegskameraer har vanligvis 11 fokuspunkter og Canons 9. De mer avanserte kameraene er utstyrt med betydelig flere - opp mot 60 stk - som skal hjelpe deg ved fokusering.

Med noen enkle knappetrykk kan du velge om du vil bruke en, iblant flere, og også alle punkter for å finne fokus.
Standarden er at kameraet er innstilt på samtlige autofokuspunkter og at kameraet selv velger riktig autofokuspunkt basert på disse når du trykker ned utlølseren halvveis. Dette fungerer i mange tilfeller, men vil du være mer presis så kan du altså stille inn kameraet på et spesielt punkt (og på visse modeller også en gruppe punkter). Har du f.eks. en solstol til venstre i bildet som du vil at skal være i fokus, så kan du stille inn kameraet på et (eller flere) fokuspunkter til venstre i bildet.

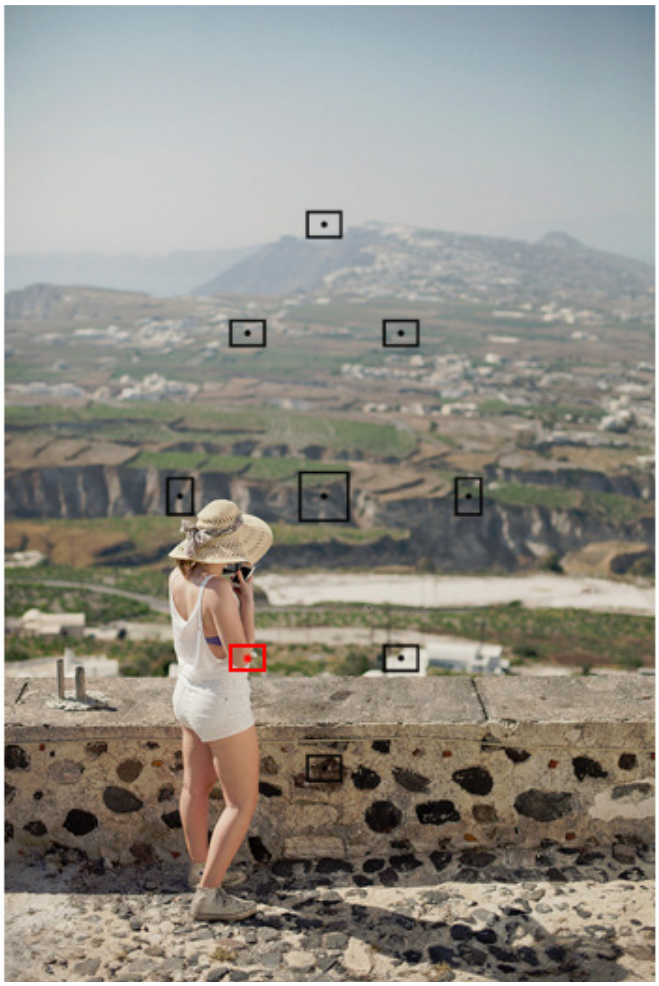

Lagring av bildene

Det er i hovedsak to formater å lagre bildene på minnekortet: JPEG og RAW. JPEG er den mest brukte for amatører, da er bildefilen komprimert og «ferdigbehandlet» i kameraet. Det andre, RAW, er såkalt rå-format. Da lagres bildet slik det ble fanget rett på bildebrikken/sensoren, uten noen form for behandling. Dette er for avanserte brukere, som med et eget RAW-program kan gjøre mye etterbehandling på bildefilen, som eksponeringskompensering, hvitbalanse og masse annet. Merk at RAW-filer tar flere ganger mer plass på minnekortet enn JPG.

Med dagens størrelse på minnekortene er det plass til tusenvis av bilder på ett kort. Er man på f.eks. ferie etc. og tar masse bilder, er det jo da også en risk om minnekortet skulle bli korrupt (uleselig) eller på annen måte skadet. Det er flere ting man kan gjøre for å redusere denne risikoen. Har man med seg en PC på turen, er det jo en god ide å kopiere over bilder fra minnekortet til denne, for å ha en sikkerhetskopi. Uten medbragte lagringsmedier kan man f.eks. redusere risk ved å ha med flere minnekort, og bytte mellom disse f.eks. annenhver dag. Skulle noe skje med ett av kortene, har man iallfall halvparten av turen lagret…

Det samme gjelder jo hjemme. Har man lagret etter hvert enorme mengder bilder på sin telefon eller sin PC, bør det sikkerhetskopieres. Alle slike enheter kan kræsje, ødelegges, brennes, stjeles osv. Da er det litt leit om masse bildeminner ryker.

Sørg derfor på å jevnlig kopiere fra kamera eller telefon til en PC, ekstern disk eller annet. Men så lenge kopier også oppbevares hjemme, er det jo også en viss fare for skader. En løsning med online sikkerhetskopi i tillegg kan jo derfor også vurderes.

Selv har jeg mine bilder kopier mellom mine PC'er, i tillegg kopiert til eksterne sikkerhetskopidisker, og altså et abonnement på online sikkerhetskopi.